

## **Breed Maatschappelijk Beleid:**

### **Uitvoeringsprogramma 2025-2026**

#### **1. Inleiding**

Eind 2023 stelde de gemeenteraad van Bernheze een integraal meerjarig beleidsplan in het sociaal domein vast, voor de periode 2023-2028. Dit meerjarig beleidsplan noemen we: het Breed Maatschappelijk Beleid (BMB). Dit beleid is een verdere uitwerking van het Bestuursprogramma 2022-2026 waarbij we werken aan bestuurlijke ambities:

- We gaan werken aan veerkracht (positieve gezondheid)
- We doen het samen met onze partners/inwoners
- We gaan bouwen (opgave wonen)

Met het BMB beogen we een toekomstbestendig beleid in het sociaal domein te gaan ontwikkelen. Dit doen we door:

1. Door binnen de vele maatschappelijke opgaven speerpunten te formuleren. De strategische doelen in dit BMB zijn:
  - Meedoen: Iedereen kan blijven meedoen en draagt bij naar vermogen
  - Ontspannen: Iedereen kan (lokaal) ontspannen en ontmoeten
  - Ontwikkelen: Iedereen kan zich optimaal ontwikkelen en ontplooien
  - Samenwerken: We werken samen vanuit integrale verantwoordelijkheid met onze inwoners en maatschappelijke partners
2. Door dwarsverbanden te leggen met andere beleidsterreinen en thema's (zoals woonzorgvisie, omgevingsvisie, mobiliteit en dienstverlening).
3. Door een andere manier van werken waarbij we veel meer dan voorheen uitgaan van de kracht van de samenleving, waar we in gezamenlijkheid met inwoners en maatschappelijke partners werken aan het maken van uitvoeringsprogramma's van het BMB. Het eerste uitvoeringsprogramma 2023-2024 was gebaseerd op participatietrajecten binnen het sociaal domein en omgevingsvisie. In 2024 hebben we samen met onze partners gewerkt aan het uitvoeringsprogramma 2025 – 2026. Prioritering van thema's deden we samen, mede op basis van wettelijke taken en regionale samenwerkingen.

Deze aanpak van samen, zien we als een leerproces. Door het bundelen van krachten en het zetten van kleine concrete stappen werken we aan de realisering van het BMB.

#### **Leeswijzer**

Deze notitie gaat over de uitvoering van het Breed Maatschappelijk Beleid. In de inleiding lichten we toe dat in het vastgestelde beleidsplan BMB de strategische kaders voor 2023-2028 in het sociaal domein opgenomen. In paragraaf 2 blikken we terug op de belangrijkste onderwerpen (highlights) van het uitvoeringsprogramma 2023-2024: welke nieuwe activiteiten we hebben gedaan en wat we meenemen voor het volgende uitvoeringsprogramma 2025-2026 (paragraaf 3). Dit nieuwe uitvoeringsprogramma kwam tot stand in overleg met onze partners. Wij zetten nadrukkelijk in op samenwerking, als gemeenschap van Bernheze. Hoe we dit proces hebben doorlopen om te komen tot voorliggend uitvoeringsprogramma beschrijven we in paragraaf 3, Samenwerking en draagvlak. Vervolgens gaan we in paragraaf 5 in op de prioritaire thema's die in overleg met het netwerkoverleg en partners zijn gekozen voor 2025-2026. Tot slot beschrijven we het vervolg. Want de uitvoering van het BMB gaat door, door SAMEN en DOEN en SAMENDOEN. In twee bijlages staan de terugblik uitvoeringsprogramma 2023-2024 en uitvoeringsprogramma 2025-2026.

## **2. Terugblik uitvoeringsprogramma 2023-2024**

In januari 2024 stelde het college het eerste uitvoeringsprogramma vast. De strategische doelen zijn hierin vertaald naar operationele doelen met tal van lokale activiteiten. Het was een programma met “*activiteiten rijp en groen door elkaar*” (citaat)). We geven een terugblik op dit eerste uitvoeringsprogramma. Omdat het merendeel van de activiteiten regulier (lopende) was, met een klein gedeelte nieuw, blikken we terug op enkel de nieuwe activiteiten. We geven per highlight aan welke activiteiten hieraan hebben bijgedragen en wat we meenemen voor het uitvoeringsprogramma 2025-2026. Terugblik staat in Bijlage 1.

## **3. Totstandkoming uitvoeringsprogramma 2025-2026**

Het eerste uitvoeringsprogramma 2023-2024 bood houvast om met maatschappelijke partners in gesprek te gaan over hoe verder: waar gaan we de komende periode op inzetten en hoe prioriteren we om resultaten te behalen. Wij en ook onze partners realiseren zich dat we keuzes in aanpak moeten maken. Het is onmogelijk om overal en gelijktijdig met een even grote inzet in te zetten op het behalen van doelen. De insteek van uitvoeringsprogramma 2025-2026 was dan ook komen tot een meer haalbaar en behapbaar programma.

De strategische doelen uit 2023-2024 zijn nu verwerkt in prioritaire thema's. Een van onze partners verwoordde de vertaling naar thema's als volgt: In 2023-2024 vertaalden we de kokers en het niet integrale werken naar strategische kaders. In 2025 –2026 werken we aan thema's. “*We gaan van kokers, naar kaders, naar thema's*”.

## **4. Samenwerking en draagvlak**

Om te komen tot een uitvoeringsprogramma 2025-2026 hebben we gewerkt aan samen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Niet alleen de gemeente, maar nadrukkelijk samen, als gemeenschap staan we aan de lat. Samen met inwoners, maatschappelijk partners ontwikkelen we

uitvoeringsprogramma's en we voeren samen uit. Alleen door samenwerking kunnen we de uitdagingen aan en komen we tot vernieuwende oplossingen. Hoe we dit samen hebben gedaan, schetsen we:

1. Bijeenkomst "Bernheze bespreekt" op 28 maart 2024. Een kick-off bijeenkomst waarin we partners meenamen in het vastgestelde BMB.

2. Partnerbijeenkomst op 13 mei 2024 met een brede vertegenwoordiging van partners in het sociaal domein. We dachten na over hoe we uitvoering kunnen geven aan het BMB. De partners spraken deze middag uit:

- Een gevoel van urgentie om samen te werken aan de vele maatschappelijke opgaves de komende jaren
- In de samenwerking over eigen grenzen heen te moeten en willen kijken
- Daarvoor een netwerkoverleg nodig te hebben met een brede vertegenwoordiging vanuit de partners
- Aan te sluiten bij wat er leeft en speelt bij inwoners
- Keuzes te willen maken met welke thema's we als eerste aan de slag gaan. Want: *"we willen in kleine stappen, met concrete thema's aan de slag. Alleen zo kunnen we verschil maken"*.

3. Een netwerkoverleg BMB ging van start in juni 2024 met een vertegenwoordiging van huisartsenzorg HUMO, netwerk voor organisaties voor ouderen (NOVO), Bibliotheek, Muzelinck, GGD, ONS welzijn en gemeente. Dit netwerkoverleg ziet zichzelf als een werkgroep die met de huidige samenstelling werkt, en op afroep, tijdelijk of structureel deelnemers kan toevoegen. Dit is afhankelijk van de onderwerpen en thema's die zij behandelt. De partners in het netwerkoverleg dragen een gezamenlijke en gelijkwaardige verantwoordelijkheid voor:

- Het geven van een voorzet in het maken van keuzes en prioriteiten
- Het informeren en communiceren over de voortgang van het uitvoeringsprogramma
- Het voeren van de dialoog over proces, aanpak, prioriteiten en welke resultaten zij voor ogen ziet
- Het stapsgewijs en resultaatgericht werken aan de uitvoering
- Betrekken van partners bij thema's.
- Het maken van afspraken over het betrekken van de verschillende achterbannen
- De wijze van monitoren en evalueren

## **5. Prioritaire thema's van het netwerkoverleg BMB**

De afgelopen periode werkte het netwerkoverleg aan het uitvoeringsprogramma 2025-2026 met 3 prioritaire thema's.

1. We versterken de integrale en systeemgerichte samenwerking tussen professionals, vrijwilligers en inwoners: Hoe en wat doen we?
2. We zetten in op een sterke sociale basis: een sterk(er) voorliggend veld
3. We zetten in op positieve gezondheid.

In bijlage 2 werken we deze thema's uit. We maken onderscheid in wat extra focus en aandacht vraagt in 2025-2026 en wat er al gebeurt (going concern). Gelijktijdig realiseren we ons dat niet alles in het sociaal domein gaat via het netwerkoverleg. Er gebeurt veel in de samenleving bij onze partners en niet alles valt in de "scope" van het netwerkoverleg. Met het uitvoeringsprogramma leggen wij de organisaties geen beperkingen op. We waarderen juist alle initiatieven in de samenleving. Het uitvoeringsprogramma geeft richting waar we de komende anderhalf jaar samen met partners vooral aan werken. Met de keuze voor prioritaire thema's hielden we rekening met:

- Uitvoeringsprogramma 2023-2024
- (Regionale) overleggen en themasessies
- Ontwikkelingen, zoals
  - De maatschappij die complexer wordt (tekort woningen, vrijwilligers en beroepskrachten, toename ontheemden, digitalisering, polarisatie en verharding, vergrijzing)
  - Beleidsontwikkelingen met wettelijke taken (landelijke hervormingsagenda jeugd, Integraal Zorgakkoord (IZA)/Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)).
  - De druk op ons zorgstelsel dat vraagt om met andere ogen naar zorg en ondersteuning te kijken met (meer) inzet van het informele netwerk.
  - Noodzaak om samen en (meer) domein overstijgend te werken, binnen de gemeente en samen met inwoners, vrijwilligers en professionals.

Het uitvoeringsprogramma 2025-2026 staat in bijlage 2.

## **6. Vervolg**

**Dynamisch document:** Het uitvoeringsprogramma is een levend document. De uitvoering is nooit af: we passen aan en verbeteren. We kiezen prioritaire thema's om ons op te richten. We maken deze thema's concreet door te kijken naar wat we samen gaan doen en wat we willen bereiken. Ook de komende anderhalfjaar van het uitvoeringsprogramma blijven we in gesprek met het netwerkoverleg, partners en collega's, college en raad in de gemeente om het BMB verder uitvoering te geven.

**Financiën:** In het BMB blijven we binnen het beschikbare budget, vastgesteld door de gemeenteraad. De inkomsten en uitgaven in het sociaal domein moeten in balans zijn. Dit is soms moeilijk, omdat we soms voor de keuze staan tussen bezuinigingen en investeringen. Het sociale domein heeft nu ook te maken met mogelijke bezuinigingen. Toch is het belangrijk om te blijven investeren in de maatschappelijke doelen die we hebben gesteld. Naast het reguliere budget heeft de gemeente Bernheze ook een reserve voor het sociaal domein. Dit zijn middelen die we eenmalig kunnen inzetten (voor eenmalige activiteiten, geen structurele bestemming).

**Domein overstijgend:** We zijn steeds meer betrokken bij en werken samen aan verschillende beleidsterreinen en programma's in de gemeente. In de uitvoering van het BMB leggen we verbinding met thema's wonen, dienstverlening, groene gezonde structuren, mobiliteit, huisvesting bijzondere doelgroepen. Concreet zijn we nu aan de slag om de uitvoeringsprogramma's van de woonzorgvisie en BMB op termijn te integreren.

**Evalueren en monitoren:** Het is lastig om de resultaten van ons sociaal beleid te meten. Dit komt omdat we vaak geen duidelijke en meetbare indicatoren hebben. De effecten van ons beleid zijn afhankelijk van verschillende factoren en kunnen soms pas na langere tijd zichtbaar worden. Maar natuurlijk gaan we wel monitoren. Hierbij kijken we naar de acties die we uitvoeren en hoe we deze uitvoeren. En we monitoren trends en ontwikkelingen om tijdig bij te sturen en effecten zichtbaar te maken. We houden dit bij in een apart document met:

1. Stand van zaken van de acties/inspanningen: Twee keer per jaar (na een half jaar en eind van het jaar). Voor het uitvoeringsprogramma van anderhalf jaar evalueren we dus 3 momenten.
2. Trends en ontwikkelingen: Jaarlijks en aan het eind van het uitvoeringsprogramma, gerelateerd aan de beoogde resultaten.

**Communicatie:** Het is belangrijk dat we duidelijk communiceren over wat we doen. We laten zien wat we doen, hoe we dat doen en welke resultaten we behalen. We gebruiken begrijpelijke taal en verschillende manieren van communicatie, afhankelijk van de doelgroep. Het bereiken van jeugd vraagt een andere manier van communicatie. We letten op belangrijke mijlpalen en resultaten en kiezen de juiste mediakanalen, zoals social media, partners, de gemeentepagina in de Mooi Bernheze Krant en de gemeentelijke website.

## **BIJLAGE 1: Terugblik uitvoeringsprogramma 2023-2024**

In 2023-2024 hebben we gewerkt met kaders, de strategische doelen. Bij deze doelen formuleerden we een veelheid aan operationele doelen en activiteiten. Veelal reguliere activiteiten en een beperkt aantal nieuwe activiteiten. We kijken terug op wat nieuw was opgenomen in dit uitvoeringsprogramma:

- Welke activiteiten droegen bij aan het strategisch doel
- En wat nemen mee in het uitvoeringsprogramma 2025-2026

| <b>Meedoen: Iedereen kan blijven meedoen en draagt bij naar vermogen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Activiteit 2023-2024</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Wat nemen we mee voor 2025-2026</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| We nemen drempels weg om gebruik te maken van gemeentelijke voorzieningen en daarvoor werken we aan: <ul style="list-style-type: none"><li>- Uitvoeringafspraken ivoor partners in Wegwijzer</li><li>- Realiseren van een brede vraagverkenning om brede samenhangende hulp te realiseren</li></ul>                                                                                                                                             | Doorontwikkeling Wegwijzer. We onderzoeken (via een extern onderzoek) hoe we de samenwerking in Wegwijzer kunnen verbeteren om ervoor te zorgen dat inwoners een meer laagdrempelige toegang hebben tot Wegwijzer.<br>Wegwijzer is herkenbaar en vindbaar.<br>We streven naar een doorgaande soepele lijn van hulp en ondersteuning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Stimuleren van onderlinge samenwerking tussen vrijwilligers en professionele organisaties om laagdrempelig en dichtbij samen te werken en waar nodig ondersteuning te bieden aan inwoners.<br>We faciliteren en versterken de kernnetwerken en inwonersinitiatieven (stimuleringsregeling).                                                                                                                                                     | We onderzoeken hoe we de twee bestaande wijkteams van ONS welzijn kunnen uitbreiden met inzet van andere expertise.<br>En hoe we de samenwerking van Wegwijzer met andere partners en informele netwerk kunnen versterken.<br>Beiden met het oog op het bieden van passende ondersteuning aan inwoners.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| We zetten in op preventie: <ul style="list-style-type: none"><li>- Financiële gezondheid van onze inwoners</li><li>- Vroeg signalering van eenzaamheid en armoede</li><li>- Gezondheid en veerkracht (terugdringen overgewicht, roken, alcohol, middelengebruik)</li><li>- Start Regisseur bestaanszekerheid</li><li>- Werken aan de ketenaanpakken in GALA (valpreventie, kansrijke start, Welzijn op Recept, Preventie overgewicht)</li></ul> | Inzet op versterken van de sociale basis. Dit om inwoners zo normaal mogelijk (zonder indicatie en zonder specialistische zorg) in de eigen omgeving ondersteuning te bieden.<br>We zetten in op niet geïndiceerde dagbesteding (ontmoetingsactiviteit) voor ouderen. Prioritair thema is de preventieve aanpak Gezond en Actief leven Akkoord en Aanpak Integraal Zorg Akkoord IZA. Onderwerpen als eenzaamheid, (mentale) gezondheid, welzijn op recept, kansrijke start voor kinderen en tegengaan overgewicht zijn onderdeel van GALA.<br>Uitbreiding van capaciteit voor Centrum voor Jeugd en Gezin Maasland (Bernheze en Oss) om laagdrempelig en vindplaatsgericht inwoners/ouders te ondersteunen. Dit nemen we op in de subsidieafspraken van ONS welzijn. |

|                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Samen met onze maatschappelijke partners waarborgen we een veilige omgeving en beschermen we kwetsbare individuen en groepen inwoners. | De aanpak Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (VIA) zetten we voort in 2025-2026. Dit wordt o.a. concreet in de scholing AVE en TOP3 methoden die medewerkers Wegwijzer hanteren. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| <b>Ontspannen: Iedereen kan (lokaal) ontspannen en ontmoeten</b>                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Activiteit 2023-2024                                                                                                                                                                                                         | <b>Wat nemen we mee voor 2025-2026</b>                                                                                                                                                                                                                                 |
| We investeren in (bestaande) voorzieningen om een sterke sociale basis te behouden. Onderwerpen als (ver)nieuwbouw basisschool Op Weg, renovatie toplaag/kunstgras Prinses Irene, Herijking beleid Sociaal Culturele Centra. | We maken een plan t.a.v. voorzieningenniveau Heeswijk-Dinther. Dit is een quick scan van het maatschappelijk vastgoed.<br>Voortgang van het Project De Misse 2-4-6<br>(Ver)nieuwbouw basisschool Op Weg Vorstenbosch<br>Integraal huisvestingsplan                     |
| ONS welzijn biedt ondersteuning aan vrijwilligers en matcht vraag en aanbod van vrijwilligers.<br>We hebben een collectieve vrijwilligers- verzekering voor alle vrijwilligers in Bernheze.                                  | In samenwerking met maatschappelijke partners en inwoners verbreden we de aanpak van vrijwilligers voor het behoud, werven en waarderen van vrijwilligers. ONS welzijn is een belangrijke partner omdat zij een taak heeft in het ondersteunen van alle vrijwilligers. |

| <b>Ontwikkelen: Iedereen kan zich optimaal ontwikkelen en ontplooien</b>                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Activiteit 2023-2024                                                                                                                      | <b>Wat nemen we mee voor 2025-2026</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| We bieden in samenwerking met onze maatschappelijke partners passend onderwijs en ondersteuning voor onze jeugd en kwetsbare doelgroepen. | We werken samen bij hulpvragen op het snijvlak van jeugdhulp en passend onderwijs om te zorgen dat ook jeugd met een zorgvraag naar school kan blijven gaan en we de instroom naar speciaal onderwijs mogelijk kunnen voorkomen.<br>Opbrengst uit de bijeenkomst 7 oktober 2024 met partners onderwijs, jeugdhulp, GGD en gemeente is et thema Normaliseren. Onze partners geven aan dat zij ouders meer in hun “kracht willen zetten” om ondersteuning aan jeugdigen “normaal in te zetten” zonder medische oplossingen. |
| We ondersteunen iedereen die niet aan het reguliere arbeidsproces kan deelnemen.                                                          | We versterken de verbinding tussen consultants Meierijstad met vrijwillige organisaties bestaanszekerheid om te zorgen dat zij elkaar weten te vinden en naar elkaar doorverwijzen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| We bieden passende mogelijkheden voor kwetsbare doelgroepen om noodzakelijke basisvaardigheden te leren                                   | We organiseren een structureel taalnetwerkoeverleg met alle taalaanbieders, om samen te werken/door te verwijzen en om het gebruik van het taalaanbod te vergroten                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| <b>Samenwerken: Iedereen kan zich optimaal ontwikkelen en ontplooiën</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Activiteit 2023-2024                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Wat nemen we mee voor 2025-2026</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| We gaan meer bekendheid geven aan Wegwijzer bij inwoners en stakeholders. Daartoe hebben we een bijeenkomst voor veel partners sociaal domein georganiseerd en een eerste jaarverslag Wegwijzer 2023 opgeleverd                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Nemen we mee in prioritair thema 1: Versterken (integrale en systeem gerichte) samenwerking professionals en vrijwilligers.</p> <p>Doorontwikkeling van de samenwerking in Wegwijzer (onderzoek)</p>                                                                                                                                                                                                                |
| We zorgen ervoor dat we vanuit integrale verantwoordelijkheid samenwerken met inwoners en maatschappelijke partners. Dit om passende ondersteuning te bieden aan (kwetsbare) inwoners                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Onderzoek naar de samenwerking en reorganisatie van wijkteams</p> <p>Verbeteren van de verbinding jeugdhulp en passend onderwijs, om onderwijs zo dicht mogelijk aan te bieden. Ook draagt dit bij tot vroegtijdige signalering en samenwerking.</p> <p>We breiden de capaciteit Centrum voor Jeugd en Gezin uit om ouders te ondersteunen, om vindplaatsgericht en laagdrempelig aanwezig te zijn (preventie).</p> |
| <p>We richten ons op verbeterde samenwerking op Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Zorg en Veiligheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Standaard gebruiken van een brede uitvraag 18+/18- waardoor naar het systeem rondom een inwoner wordt gekeken en niet alleen het individu. Dit is operationeel.</li> <li>- De opleiding van medewerkers in de AVE-methode en verdere implementatie van AVE.</li> <li>- De implementatie van de TOP3 methodiek</li> </ul> | <p>De verbetering van samenwerking op beschermd wonen, maatschappelijke opvang, zorg en veiligheid vaagt nog extra aandacht. Dit wordt concreet in de opleiding van medewerkers (gemeente en ONS welzijn) in de AVE-methode en TOP3 methodiek.</p>                                                                                                                                                                     |

## **BIJLAGE 2: Uitvoeringsprogramma 2025-2026**

Het uitvoeringsprogramma focust op drie thema's. We vertalen de strategische doelen/kaders naar thema's. De thema's werken we uit naar inspanningen (acties) en beoogde resultaten.

1. We versterken de integrale en systeemgerichte samenwerking tussen professionals, vrijwilligers en inwoners: Hoe en wat doen we? Integrale samenwerking houdt in dat verschillende partners samenwerken- over eigen grenzen heen- aan een samenhangende en gecoördineerde aanpak voor hulpvragen van onze inwoners. Systeemgerichte samenwerking betekent dat we niet alleen naar het individu kijken, maar ook de omgeving van het individu. Insteek is een samenhangende en gecoördineerde aanpak, waarbij de behoeften van het individu/cliënt centraal staan.

2. We zetten in op een sterke sociale basis: een sterk(er) voorliggend veld.  
Een sterke sociale basis verwijst naar een netwerk van inwoners, organisaties en voorzieningen die samenwerken om een veilige, inclusieve en ondersteunende gemeenschap te creëren. Dit omvat zowel formele als informele structuren. Belangrijke kenmerken van een sterke sociale basis zijn gemeenschapszin, toegankelijke voorzieningen (ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid) en inwonersparticipatie. Een sterk voorliggend veld verwijst dus naar alle vormen van ondersteuning en hulp die beschikbaar zijn zonder indicatie of beschikking, en die dus laagdrempelig toegankelijk zijn. Een sociale basis werkt preventief.

3. We zetten in op positieve gezondheid.  
Het Gezond en Actief Leven Akkoord en Integraal Zorgakkoord zijn een belangrijke stimulans voor veerkracht en gezondheid van onze inwoners. Concrete voorbeelden zijn de ketenaanpakken binnen GALA: valpreventie, kansrijke start (verbeteren van de start – eerste 2,5 jaar- van kinderen in een kwetsbare positie), aanpak overgewicht kinderen, gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen en welzijn op recept (samenwerking huisartsen en welzijnsorganisatie).

Naast prioritaire thema's geeft het uitvoeringsprogramma ook inzicht in wat er al gebeurt en wat we blijven doen in het sociaal domein. In oranje staan de thema's waar we in de periode 2025-2026 focus op leggen. In groen staat wat we bij deze thema's al doen en blijven doen.

## Waar leggen we focus

| <b>Versterken integrale en systeemgerichte samenwerking professionals, vrijwilligers, inwoners (Hoe en wat doen we)</b> |                                                                                          | <i>Wat is de situatie nu?</i>                                                                                                                                                                                                                               | <i>Acties/Inspanningen</i>                                                                                                                  | <i>Beoogde resultaten</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <i>Wie is betrokken</i>                                                                                                                 | <i>Bron (waar halen we de info over de effecten)</i>   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| 1.                                                                                                                      | Verbetering binnen Wegwijzer van laagdrempelige toegang tot gemeentelijke voorzieningen. | De samenwerking in Wegwijzer is te versnipperd.                                                                                                                                                                                                             | We brengen via een (extern) onderzoek de dienstverlening van de partners in beeld. En ook de behoefte van inwoners aan die dienstverlening. | Doorontwikkeling van Wegwijzer: een laagdrempelige toegang tot gemeentelijke voorzieningen die samenwerkt met lokale wijkteams en informele netwerk.                                                                                                                                                                                                                               | Gemeente, Meierijstad ONS welzijn, Informatiepunt Digitale Overheid van de bibliotheek, Informele partners, onderwijs, zorgorganisaties | Resultaten (extern) onderzoek                          |
| 2.                                                                                                                      | Reorganisatie van lokale teams in de wijken tot wijkteams.                               | Wijkteams zijn de twee teams van ONS welzijn. Daarin geen inzet van andere partners, wel nauwe samenwerking. Gewerkt wordt aan meer zichtbaarheid van de teams in kernen. We zien dat de lokale teams de (mogelijkheden van de) kern niet voldoende kennen. | Onderzoek naar mogelijkheid om de wijkteams te verbreden met (bredere) expertise in kernen.                                                 | Medewerkers lokale teams hebben actuele kennis van de sociale basis van kernen.<br><br>Passende expertise is aanwezig in de lokale teams.<br><br>Bij langdurige inzet van specialistische zorg blijven lokale teams betrokken om voorbereid te zijn op het aflopen van het specialistische traject.<br><br>Ouders en professionals weten waar ze met hun hulpvraag terecht kunnen. | Gemeente, Meierijstad ONS welzijn, Informele netwerken GGD, onderwijs                                                                   | Resultaten (extern) onderzoek<br>Jaarverslag Wegwijzer |

|    |                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                         |                                                                              |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| 3. | <p>“Brede” hulp realiseren, met goede vraag-verkenning.</p>                                  | <p>Partijen weten onvoldoende van elkaar wie nodig zijn om passende en brede ondersteuning te kunnen bieden.</p> <p>We zien dat professionals, in de waan van de dag, teruggrijpen op oude patronen.</p> <p>Out-reachend werken als onderdeel van de basishouding is niet voor alle professionals vanzelfsprekend.</p> <p>Onduidelijkheid over wat basishulp is, wat is langdurige betrokkenheid?</p> | <p>Trainingen voor professionals zoals vaardigheden tav vraagverheldering.</p> <p>We formuleren wat nodig is om out reachend te werken, wat is dat? Wat is nodig?</p> | <p>Bieden van basishulp door professionals, die zo lang als nodig vertrouwd aanspreekpunt blijven</p> <p>Een doorlopende lijn van hulp en ondersteuning.</p> <p>De situatie is leidend en niet de regels.</p> | <p>Wegwijzer, Gemeente, Meierijstad, ONS welzijn, Huisartsen, onderwijs, informele netwerk</p>                                          | <p>Jaarverslagen Wegwijzer ONS welzijn</p>                                   |
| 4. | <p>Verbinding consulenten Meierijstad met de vrijwillige bestaanszekerheid organisaties.</p> | <p>Er is incidenteel overleg en consulenten verwijzen niet voldoende door naar vrijwilligers en andersom. Er liggen geen afspraken onder.</p>                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Zorgen dat contacten tussen consulenten en vrijwilligers versterkt worden.</p> <p>Zorgen dat zij elkaar weten te vinden en naar elkaar doorverwijzen.</p>          | <p>Zicht krijgen op: Doorverwijzingen en gebruik van het vrijwillige en professionele aanbod (aantal doorverwijzingen geholpen inwoners).</p> <p>Aantal inwoners dat gebruik maakt van taalaanbod.</p>        | <p>Stichting Leergeld, Schuldhulpmaatje, ONS welzijn Voedselbank, Eten Over?, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Lichtpunt, kernnetwerken</p> | <p>Jaarverslag Meierijstad Informatie uit overleggen</p>                     |
| 5. | <p>Organiseren taalnetwerkoverleg met alle taalaanbieders.</p>                               | <p>Er is een opstart gemaakt in 2023 met overleg met ONS Welzijn, KW1C, Sagenn, 1werkcentrum lezen en schrijven en bibliotheek.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Opzetten van een structureel overleg met alle taalpartners.</p>                                                                                                    | <p>In beeld brengen van de samenwerking tussen taalpartners, hoe gaat het doorverwijzen naar elkaar?</p>                                                                                                      | <p>Sagenn, Koning Willem 1 College, Bibliotheek, Ons Welzijn, Gemeente, 1werkcentrum,</p>                                               | <p>Informatie uit het taalnetwerkoverleg Verantwoordingen taalaanbieders</p> |

|    |                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                  |                                                                                                                                                                             |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                             | In beeld brengen wat het gebruik van het taalaanbod door inwoners is.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | stichting lezen en schrijven                     |                                                                                                                                                                             |
| 6. | Verbreden aanpak vrijwilligers voor het behoud, werven en waarderen. Dit doen we samen met maatschappelijke partners. | We hebben een collectieve vrijwilligersverzekering. We vinden dat de werving, behoud en waardering van vrijwilligers meer aandacht moet krijgen. Hierover voeren we o.a. overleg met ONS welzijn     | ONS welzijn biedt ondersteuning aan vrijwilligers. Via groepswerk en trainingen is er aandacht voor deskundigheidsbevordering. Of een training naar behoefte. ONS welzijn matcht vraag- en aanbod van vrijwilligers (websites Voor Mekaar en vacaturebank). | Opleveren plan voor werving, behoud en waardering van vrijwilligers.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ONS welzijn, vrijwilligersorganisaties, gemeente | Jaarverslag ONS welzijn<br><br>Informatie gemeente                                                                                                                          |
| 7. | Werken aan de verbinding Zorg en veiligheid                                                                           | Het handboek Zorg en Veiligheid gemeente Bernheze is in de basis gereed. Het is een document in beweging. Eind 2024 vaststelling Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) aanpak Bernheze door het college. | Implementatieplan VIA<br><br>Implementatie van het AVE model                                                                                                                                                                                                | We werken volgens de visie Gefaseerd Samenwerken aan Veiligheid (GSV).<br>De Top 3-methodiek is ingevoerd bij (partners van) het sociaal team en netwerkpartners<br>Huiselijk geweld en kindermishandeling (veiligheid in afhankelijkheidsrelatie) neemt af<br><br>Door te werken met de AVE methodiek worden de domeinen van zorg en veiligheid verbonden op het niveau van een casus.<br><br>We weten wanneer op- en afgeschaald wordt in diverse (complexe) situaties | ONS welzijn, gemeente lokaal en regionaal        | Regionale overleggen en verslagen VIA<br><br>Jaarverslag ONS welzijn<br>Jaarverslag<br>Wegwijzer<br>Aanvullende monitoring wordt uitgewerkt bij implementatieplan GSV/top 3 |

Wat doen we al en blijven we doen:

| <b>Versterken Integrale en systeemgerichte samenwerking professionals, vrijwilligers, inwoners (Hoe en wat doen we)</b> |                                                                                     | <i>Wat is de situatie nu?</i>                                                                              | <i>Acties/Inspanningen</i>                                                                                                                                                           | <i>Beoogde resultaten</i>                                                                                                                                                       | <i>Wie is betrokken</i>                                                                                                                                 | <i>Bron</i>         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 1                                                                                                                       | Organiseren van Aanpak armoede en bestaanszekerheid                                 | We organiseren 2 keer per jaar klankbordgroep armoede.<br>En 5 keer per jaar Team armoede preventie (TAP). | Overleg organiseren en acties die hieruit voortkomen faciliteren.                                                                                                                    | Professionals en vrijwilligers ontmoeten elkaar en leren van elkaar.<br>Acties waarbij we mensen in armoede bereiken ondersteunen.                                              | Stichting Leergeld, Schuldhulpmaatje, ONS welzijn Voedselbank, Eten Over?, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Lichtpunt, kernnetwerken, Meierijstad, gemeente | Informatie gemeente |
| 2                                                                                                                       | We stimuleren samenwerking tussen organisaties binnen een kern via het kernnetwerk. | We geven de kernnetwerken jaarlijks subsidie.                                                              | Zorgen dat kernnetwerken contact en lijntjes hebben met andere partijen in de kern.<br>Zorgen dat partijen naar elkaar doorverwijzen en op de hoogte zijn van het aanbod van elkaar. | Samenwerking tussen partijen in de kern.<br>Kernnetwerken organiseren activiteiten waarbij inwoners elkaar kunnen ontmoeten en ontspannen. "Vitaal ouder worden is de insteek". | Kernnetwerken, KBO's, Zonnebloem, Zorginstellingen, Huisartsen, Scholen, sportverenigingen, bibliotheken, ONS welzijn, gemeente                         | Informatie gemeente |

|   |                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                           |                                                                                                                                     |                                                                    |                                                            |
|---|-------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| 3 | Inzet POH/ GGZ jeugd                                                    | <p>Deze brugfunctie (detachering via HASPEL) is ondergebracht bij de huisartsen en legt relatie met de lokale teams om te kijken welke ondersteuning nodig is, ofwel preventief, ofwel door te verwijzen naar specialistische zorg.</p> <p>Contract POH-GGZ jeugd verloopt eind 2025. Gesprekken over de nieuwe inkoop zijn gaande.</p> | <p>Inzet van uren POH GGZ jeugd bij de huisartsenpraktijken.</p> <p>Afsluiten van een nieuw contract.</p> | We willen samenwerking zien tussen de lokale teams en de POH/huisartsen. Hiermee ontlasten we de (huisartsen-)zorg en de Jeugdzorg. | Huisartsen/POH GGZ, gemeente, ONS welzijn, HASPEL                  | Rapportages van de POH GGZ van HASPEL                      |
| 4 | Structureel aansluiten van jeugdhulp op kinderdagverblijven en scholen. | Verbinding jeugdhulp op kinderdagverblijven vraagt continu aandacht.                                                                                                                                                                                                                                                                    | Vaste aansluiting vanuit jeugdteam/Centrum Jeugd en gezin op kinderdagverblijven en scholen.              | We beogen een integrale en vroegtijdige samenwerking onderwijs en jeugd rondom kwetsbare leerlingen.                                | GGD. ONS welzijn Scholen, Samenwerkingsverband Kinderdagverblijven | Cijfers GGD Jaarverslag ONS welzijn (CJG)                  |
| 5 | 18-18+ overgang.                                                        | We hebben een start gemaakt met de brede uitvraag op de “big 5”: support, wonen, school en werk, inkomen en welzijn.                                                                                                                                                                                                                    | We gaan door met dit overleg en ontwikkelen de vraagverheldering op alle levensgebieden Big 5 door        | De jongeren worden geregistreerd in I SAM en de registratie willen we verbeteren.                                                   | Gemeente, Wegwijzer, GGD, ONS welzijn                              | Informatie I SAM                                           |
| 6 | Werken aan een inclusieve samenleving.                                  | In een inclusieagenda nemen we acties op tbv nastreven van een inclusieve samenleving.                                                                                                                                                                                                                                                  | Uitvoering van de beleidsnota Inclusieve samenleving.                                                     | Opleveren van een inclusieagenda in het eerste kwartaal 2025                                                                        | Gemeente, Inwoners, maatschappelijke organisaties                  | Rapportage van wijze van uitvoering van de Inclusieagenda. |

## Waar leggen we focus

|   | <b>Sterke sociale basis en sterk voorliggend veld</b>                                                                                                                                                                                                | <i>Wat is de huidige status?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <i>Acties/Inspanningen</i>                                                                                                                                                                                             | <i>Beoogde resultaten</i>                                                                                                                        | <i>Wie is betrokken</i>                                                                              | <i>Bron</i>                                                                                 |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | <p>Organisatie van ontmoeting voor jongeren en ouders:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- niet- geïndiceerde dagbesteding van de kernnetwerken voor ouders</li> <li>-verbreden naar ontmoeting en sociale verbinding voor jeugd</li> </ul> | <p>Elke kern heeft min. een groep niet geïndiceerde dagbesteding voor ouders. Kernnetwerken zijn bezorgd over de toekomst hiervan o.a. omdat er minder professionals en vrijwilligers beschikbaar zijn.</p> <p>Ontmoeten en leefbaarheid in de kernen willen we ook voor andere doelgroepen uitwerken. Mn jeugd. Eenzaamheid onder jongeren vraagt aandacht.</p> | <p>Ouderenorganisaties hebben zich verenigd in een ouderenoverleg Integraal ouderenbeleid en nemen hierin verantwoordelijkheid.</p> <p>We breiden thema ontmoeten uit naar activiteiten die zich richten op jeugd.</p> | <p>Versterken niet geïndiceerde dagbesteding/ontmoeting door de kernnetwerken.</p> <p>(Nieuwe) ontmoetingsactiviteiten voor jeugd en ouders.</p> | Gemeente, ONS welzijn, integraal ouderenoverleg, huisartsen/ zorginstellingen., cultuurinstellingen. | <p>Jaarverslagen kernnetwerken</p> <p>Jaarverslagen cultuurinstelling en en ONS welzijn</p> |
| 2 | <p>Aanpak thema normaliseren, in eerste instantie en met focus op jeugdigen.</p> <p>Zorg en ondersteuning zoveel</p>                                                                                                                                 | <p>De jeugdhulp loopt vast en we zien dat er trajecten hulp worden ingezet die ook zonder specialistische zorg kunnen worden ‘opgelost’.</p>                                                                                                                                                                                                                     | <p>Uitbreiding CJG om ouders (meer) te ondersteunen bij (opvoedings)vragen.</p> <p>Met de POH GGZ jeugd overleg hoe we ouders laagdrempelig kunnen</p>                                                                 | <p>Minder inzet specialistische jeugdhulp</p> <p>Meer afvang van vragen van ouders door CJG en POH GGZ</p>                                       | Gemeente, ONS welzijn, POH GGZ, Regionale Inkooporganisatie (RIOZ)                                   | <p>Cijfers RIOZ</p> <p>Cijfers POH GGZ jeugd</p>                                            |

|    |                                                            |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                      |                         |
|----|------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
|    | mogelijk in de nabije omgeving van de jeugdigen aanbieden. | Onze partners (scholen, jeugdprofessionals, GGD en POH GGZ) geven aan dat zij ouders meer in hun “kracht willen zetten” om ondersteuning aan jeugdigen “normaal in te zetten” zonder medische oplossing.                             | ondersteunen bij (opvoedings)vragen.<br><br>Binnen het Gezond en Actief leven Akkoord (GALA) willen we een beweging maken naar meer preventief en minder medisch.                                                                                                                                                 | Onderwijs ondersteunen om kinderen in de eigen omgeving te helpen met vragen/problemen.<br><br>Versterken informeel netwerk.                                                                       |                                                                                                      |                         |
| 3. | Vergroten taal – en lesvaardigheden kwetsbare gezinnen     | De gezinsaanpak bij bibliotheken wordt een verplichting van de gemeenten na/vanaf 2025 (zorgplicht bibliotheken). Dit betekent dat we verantwoordelijk worden voor het coördineren van een lokale aanpak om gezinnen te ondersteunen | Bekijken meerwaarde en mogelijkheden van het invoeren gezinsaanpak door de bibliotheek in aanvulling op bestaand aanbod onderwijs en basisvaardigheden.                                                                                                                                                           | Ervoor zorgen dat gezinnen met laaggeletterdheid de juiste hulp en middelen krijgen. Bibliotheken bieden programma's in het bestrijden van laaggeletterdheid.                                      | Bibliotheek, Kinderdagverblijven, scholen voor primair onderwijs, gemeente                           | Jaarverslag bibliotheek |
| 4. | Projecten Maatschappelijk Vastgoed van de gemeente         | We hebben een beleid Sociaal Culturele Centra vastgesteld. Uitgangspunten hierin ondersteunen bij de uitvoering van projecten maatschappelijk vastgoed.                                                                              | Project De Misse 2-4-6 (Ver)nieuwbouw basisschool Op Weg Vorstenbosch<br>Besluit toekomst Willibrordcentrum<br>Voorzieningenniveau Heeswijk Dinther (Quikscan maatschappelijk vastgoed Heeswijk Dinther)<br>Vernieuwen Integraal Huisvestingsplan<br>Onderwijshuisvesting Nieuwbouw Scouting Mira Ceti Nistelrode | Versterken t.b.v. laagdrempelige inloop/vindplaats voor organisatie van activiteiten zoals ontmoeten van inwoners.<br><br>Voldoen aan de verantwoordelijkheid om onderwijs adequaat te huisvesten. | De Pas, Bibliotheek, Eijnderic, Willibrordcentrum, Basisschool Op Weg . Scouting Mira Ceti onderwijs | Informatie gemeente     |

|    |                                        |                                             |                                                                                                                                                           |                                |                                                                                          |                     |
|----|----------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 5. | Opstellen nieuw kunst en cultuurbeleid | Kunst en cultuurnota uit 2006 is verouderd. | In overleg met onze professionele en vrijwilligersorganisaties op het gebied van cultuur/kunst realiseren we een nieuw toekomstig beleid kunst en cultuur | Opleveren van een nieuw beleid | Professionele en vrijwilligersorganisaties op het gebied van kunst en cultuur, onderwijs | Informatie gemeente |
|----|----------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|

### Wat doen we al en blijven we doen:

|   | <b>Sterke sociale basis en sterk voorliggend veld</b>                                 | <i>Wat is de huidige status?</i>                                                                                                  | <i>Inspanningen</i>                                                                                                                                                                                         | <i>Beoogde resultaten</i>                                                                                                                                                                                                                                               | <i>Wie is betrokken</i>                                                    | <i>Bron</i>        |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| 1 | Loket of dienst “Als je uit elkaar gaat in operationeel (ondersteuning bij scheiding) | ONS welzijn is in Q3 gestart met de voorbereidingen, in samenwerking met de regio. Dit is gerealiseerd in Q4 2024.                | We blijven aangehaakt in de regio.                                                                                                                                                                          | Onze inwoners beschikken over informatie en ondersteuning “Als ze uit elkaar gaan”. Deze informatie is zowel regionaal via de website als lokaal via hulpverleners beschikbaar.<br><br>ONS welzijn zorgt voor voldoende gekwalificeerd personeel voor de ondersteuning. | ONS welzijn<br>Regionale werkgroep<br>“Als je uit elkaar gaat”<br>Gemeente | Jaarverslag<br>ONS |
| 2 | Aanpak verslavingsproblematiek (roken, drinken, drugs, gamen).                        | GGD voert regelmatig campagne m.b.t. bewustzijn gezond leef-/sport klimaat. Dit heeft betrekking op alcohol, roken, drugsgebruik. | Inzet jongerenwerk<br>Skip die Trip (project gericht op het denormaliseren van het drugs- en alcoholgebruik)<br>Q1 2025 Heldertheater (middelbare school en basisschool met ouders) m.b.t. middelengebruik. | Verslavingsproblematiek neemt af t.o.v. Brabantscan 2023                                                                                                                                                                                                                | Gemeente, ONS welzijn, GGD, HALT, Novadic Kentron                          | GGD monitor        |

|   |                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                  |                                            |             |
|---|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------|
|   |                          | Onderdeel van de aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | GGD en Novadic Kentron ondersteunen sportclub bij opstellen gedragscode middelengebruik. Campagne “Ik Pas” in Q1 2025                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                  |                                            |             |
| 3 | Mantelzorg-ondersteuning | <p>We hebben mantelzorgmakelaars. Op 31 december 2024 lopen de contracten met de mantelzorgmakelaars en de professionele onafhankelijke client ondersteuning af. Dit is een goed moment om de afgelopen 2 jaar te evalueren en een verbeterslag voor 2025 en 2026 te maken.</p> <p>ONS welzijn organiseert de ondersteuning van mantelzorgers door de inzet van vrijwilligers. Gemeente en ONS welzijn organiseren jaarlijks de mantelzorgwaardering</p> | <p>Mantelzorgmakelaars ontlasten mantelzorgers en helpen om de zorg te organiseren. Bieden informatie en advies over regelgeving en zorgmogelijkheden. ONS welzijn ondersteunt mantelzorgers door info en advies, organiseert lotgenotencontact en matcht vrijwilligers. Ondersteuning op maat via maatwerkvoorziening WMO.</p> <p>Jaarlijkse waardering mantelzorgers. Aanbieden respijtzorg.</p> | Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers. Meer kwetsbare inwoners blijven op een veilige en verantwoorde manier (langer) zelfstandig wonen. | Gemeente, ONS welzijn, mantelzorgmakelaars | GGD monitor |

|   |                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                              |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| 4 | Aanpak armoede en bestaanszekerheid: Inzet op financiële gezondheid van inwoners. | <p>We organiseren jaarlijks een communicatie actie om ervoor te zorgen dat onze regelingen beter gebruikt worden.</p> <p>Inzet van een gemeentelijk regisseur bestaanszekerheid</p>                                             | <p>Versimpelen aanvraagprocedures voor financiële ondersteuning door zoveel mogelijk automatisch toekennen zonder dat er een aanvraag nodig is.</p> <p>We benaderen inwoners proactief als zij recht hebben op ondersteuning, maar hier geen gebruik van maken (organiseren “potjescheck”)</p> <p>Onderzoeken of spreekuren ONS Welzijn kunnen aanvullen met ondersteuning voor geldzaken.</p> | We zorgen ervoor dat inwoners een inkomen hebben waarmee men bestaanszekerheid heeft/ rond kan komen.                | <p>Stichting Leergeld, Schuldhulpmaatje, ONS welzijn (Sociaal Raadslieden, Formulieren brigade), Voedselbank, Eten Over, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Lichtpunt, kernnetwerken, Meierijstad, Informatiepunten Digitale Overheid</p> | Info Dashboard Geldfit                                                       |
| 5 | Aanpak tegen eenzaamheid.                                                         | <p>Onze partners (zoals GGD, kernnetwerken, scholen, ONS welzijn, ASD) geven aan dat zij eenzaamheid onder jongeren en ouderen zien.</p> <p>ONS welzijn heeft een coördinerende taak en deze taak is belegd bij opbouwwerk.</p> | <p>Coördinatiefunctie bij ONS welzijn om eenzaamheid aan te pakken. Onderdeel van de aanpak GALA.</p> <p>Ondersteuning van jongeren via We Together.</p> <p>Deskundigheidsbevordering eenzaamheid voor professionals en vrijwilligers.</p> <p>Acties in de week van de eenzaamheid.</p>                                                                                                        | We hebben continu aandacht voor de Aanpak eenzaamheid bij jongeren en ouderen aan en willen eenzaamheid verminderen. | <p>ONS welzijn, cultuurstellingen, gemeente, kernnetwerken, integraal ouderenoeverleg</p>                                                                                                                                           | <p>Jaarverslag ONS welzijn</p> <p>GGD monitor</p> <p>Verantwoording GALA</p> |
| 8 | Voldoende aanbod voor verbeteren basisvaardigheden                                | Er zijn verschillende cursussen voor beter leren lezen, schrijven, spreken en omgaan met de computer.                                                                                                                           | <p>Organiseren taalcursussen en computercursussen.</p> <p>We communiceren over aanbod basisvaardigheden</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Inwoners zijn meer zelfredzaam doordat ze beter kunnen omgaan met de computer of de taal begrijpen.                  | Sagen, Koning Willem 1 College, Bibliotheek, ONS welzijn, Gemeente, 1werkcentrum, stichting lezen en schrijven                                                                                                                      | Jaarverslagen organisaties                                                   |

|    |                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                       |                                                                                                   |                                              |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                    | en werven voor de cursussen.                                                                                                                                                                   |                                                                                                                       |                                                                                                   |                                              |
| 9  | Door stimulerings-regeling en projectsubsidies subsidiëren we projecten van inwoners.                                                                                                                       | Met stimuleringsgelden en projectsubsidies organiseren inwoners activiteiten                                                                       | Initiatiefnemers organiseren activiteiten die bijdragen aan ontmoeten.                                                                                                                         | We ondersteunen inwoners om activiteiten te organiseren die bijdragen dat inwoners een sociale verbondenheid ervaren. | Inwoners, Gemeente                                                                                | GGD monitor Informatie gemeente              |
| 10 | Inwoners kunnen ontspannen en ontmoeten. We vinden deelname aan kunst, cultuur en sport belangrijk. We leggen daarbij het accent op de jeugd.                                                               | We hebben een rijk verenigingsleven, met veel vrijwilligers-organisaties. We stimuleren kennismaken aan sport en cultuur met een accent op jeugd . | Nemen deel aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. We subsidiëren het verenigingsleven. We hebben een Sportakkoord. Sjors Sportief en Creatief op scholen                               | We willen dat m.n. jongeren deelnemen aan sport en cultuur.                                                           | Inwoners, gemeente, Muzelinck, Sjors Sportief en Creatief, Eijnderic, Bibliotheek, kernnetwerken. | Jaarverslagen organisaties                   |
| 11 | Inzetten op meer inclusief en passend onderwijs door het ondersteunen van lokale zorg/onderwijs pilots die bijdragen aan het vergroten van de kansen voor het kind en aan meedoen in de lokale samenleving. | We overleggen in de regio en lokaal om te komen tot beleid dat lokaal en regionaal handvatten biedt tot inclusief en passend onderwijs.            | Experimenteren om meer hulp naar voren te organiseren. Bewaken dat inzet efficiënter is en bewaken wat het oplevert. Structurele samenwerking rondom scholen en kinderdagverblijven vormgeven. | We hebben heldere samenwerkingsafspraken tussen scholen, kinderdagverblijven en jeugdprofessionals.                   | Wegwijzer, kinderdagverblijven, scholen, samenwerkingsverband                                     | Informatie uit overleg samenwerkings-verband |
| 12 | Bevorderen van de participatie van nieuwkomers in opvang en onderwijs.                                                                                                                                      | We nemen deel aan het project huisvesting en opvang bijzondere doelgroepen. We overleggen met de partners m.n. scholen over de voortgang           | Ontwikkelen startpakket en voorlichting op locatie (ook onderdeel van GALA/Kansrijke start).                                                                                                   | Nieuwkomers peuters en kinderen worden tijdig toegeleid naar kinderopvang en onderwijs. Ouders worden meer betrokken. | Kinderdagverblijven, GGD, scholen voor primair onderwijs, bibliotheek                             | Informatie partners                          |

|    |                                                                            |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                          |                     |
|----|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 13 | Ontwikkelen van een tussenvoorziening 16-27-jarigen met een kwetsbaarheid. | We hebben onderzoek gedaan naar de doelgroep, woonbehoeften en woonvormen. Er is een investeringsaanvraag opgesteld met een plan van aanpak. | Verder uitwerken, realiseren van de plannen: Hospitaverhuur Initiatieven met woonzorgprojecten Woningdelen/splitsen in overleg met woningcorporaties | -Betaalbare woonruimtes voor de doelgroep.<br>-Betere uitstroom uit intramurale opvang/zorg<br>-Voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jeugdigen van 16 t/m 27 jaar. | (Jeugd)Zorgaanbieders, Woningcorporaties, Maatschappelijke Opvang, Gemeente (sociaal en ruimtelijk domein), ONS welzijn jongerenwerkers. | Informatie Gemeente |
|----|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|

#### Waar leggen we focus

|   | <b>Positieve gezondheid/<br/>Gezond en Actief Leven Akkoord</b> | <i>Wat is de huidige status?</i>                                                                                                                                                                                                                                             | <i>Inspanningen</i>                                                                                                                                        | <i>Beoogde resultaten</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <i>Wie is betrokken</i>                                           | <i>Bron</i>                |
|---|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| 1 | Ketenaanpak Valpreventie                                        | Bij valpreventie kijken we breed en zetten in op preventie, ontmoeten en verbinden. Er is een regionale aanpak waarbij meer richting gegeven wordt over hoe de lokale invulling samen met zorgverzekeraars wordt opgepakt. Ook faciliteren we trainingen voor professionals. | Inventariseren wat er is op het gebied van valpreventie. Behoeften en aanbod op dit gebied bij elkaar brengen. Extra ambtelijk inzet om een plan te maken. | Nav inventarisatie een Plan van aanpak opstellen over invulling valpreventie.<br>We streven naar: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Een miniketen valpreventie in iedere kern.</li> <li>• Aanbod beweeginterventies in iedere kern</li> <li>• Een X- percentage 65+ die een valanalyse laten doen</li> <li>• Een Y-percentage van 65+ met een matig/hoog risico die starten met een erkende inventie</li> </ul> | Gemeente, ONS welzijn, fysiotherapeuten, Integraal ouderennetwerk | Verantwoording aanpak GALA |

|   |                                                                     |                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                   |                                                |
|---|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| 2 | Ketenaanpak Welzijn op recept                                       | ONS welzijn coördineert met extra inzet middelen GALA.<br>We overleggen met HUMO huisartsenzorg om alle huisartsen aan te haken. Nog niet alle huisartsen zijn aangehaakt.                                    | Coördinatiefunctie ONS welzijn.<br>Overleg met HUMO                                                                                                                                                      | Versterkte samenwerking tussen ONS welzijn en huisartsen met als doel te kijken naar de inwoner met de focus van positieve gezondheid. Niet alleen kijken naar lichamelijke klachten, maar naar sociale en psychologische aspecten van gezondheid.<br>Gezamenlijk gebruik van systeem VP live door patiënten, huisartsen en welzijnsmedewerkers (om info te delen en patiënten actief deel te laten nemen aan hun eigen zorgtraject). | Gemeente/ONS welzijn/Huisartsen (POH-GGZ)         | Verantwoording GALA<br>Jaarverslag ONS welzijn |
| 3 | Ketenaanpak Kinderen met overgewicht kinderen naar gezonder gewicht | Project Gezonde school: inzet vanuit de GGD op scholen.<br>Kind naar gezond gewicht en ondersteunen bij een leefstijlverandering.<br>Regionale samenwerking met zorgverzekeraars, verwijzers en ziekenhuizen. | We kopen bij de GGD “Gezonde school” en “Kind naar gezond gewicht” in.<br>We sluiten in de regio om de samenwerking te bevorderen.<br>We voeren campagnes uit, bijvoorbeeld ‘Geen rommel in je trommel’. | Het aantal kinderen met overgewicht neemt af.<br>Samenwerking tussen verwijzers, ziekenhuizen en zorgverzekeraars is verbeterd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | GGD Regiogemeenten (Samen in Gezondheid) Gemeente | GGD-monitor<br>Verantwoording GALA             |
| 4 | Ketenaanpak overgewicht volwassenen                                 | We sluiten aan op de regionale samenwerking in de regio. Hierbij ligt met name de focus op een systeemverandering bij ziekenhuizen, zorgverzekeraars en                                                       | Deelnemen aan regionale samenwerking<br><br>Deelnemen aan Groene Gezonde Structuren                                                                                                                      | Door een combinatie van het aantrekkelijk maken van wandelen, fietsen en sporten in het groen, goede voorlichting en educatie en het vergroten van het aanbod aan biologisch en gezond eten willen we                                                                                                                                                                                                                                 | Gemeente GGD Regiogemeenten (Samen in Gezondheid) | Verantwoording GALA<br>GGD-monitor             |

|   |                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                            |                                                                  |                     |
|---|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|---------------------|
|   |                             | verwijzers. Lokaal participeren we in het programma Groene Gezonde Structuren(GGS), waarbij aandacht is voor een gezonde leefomgeving.                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | inwoners verleiden tot het maken van gezonde keuzes (GGS).<br><br>Er is een regionale samenwerking waarbij door inwoners beter geholpen worden bij het hebben van een gezonde leefstijl.   |                                                                  |                     |
| 4 | Ketenaanpak Kansrijke Start | We zetten in op de (aanstaande) ouders en kinderen in een kwetsbare positie. Daarnaast zetten we in op regionaal samenwerken: maken van gezamenlijke afspraken met partijen (zoals het Bernhoven ziekenhuis en zorgprofessionals), we leren van elkaar en bundelen financiële middelen. | We sluiten aan bij de coalitie Kansrijke start in Oss (coalitie subregio Maasland) en haken aan bij het regionaal overleg van de bredere regio Kansrijke start rondom VSV de Kiem (Meierijstad, Boekel, Oss, Maashorst en Bernheze) We stellen een uitvoeringsplan op met subregionale acties voor de komende jaren. | Coalitie tussen partners in het medisch en sociaal domein.<br><br>(Sub)regionaal plan van aanpak met actiepunten.<br><br>Lokaal plan van aanpak met actiepunten en budget voor uitvoering. | Partners coalitie Kansrijke Start Maasland.<br>Projectleider GGD | Verantwoording GALA |

#### Wat doen we al en blijven we doen:

|  |                                                            |                                  |                     |                           |                         |             |
|--|------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------|---------------------------|-------------------------|-------------|
|  | <b>Positieve gezondheid/Gezond en Actief Leven Akkoord</b> | <i>Wat is de huidige status?</i> | <i>Inspanningen</i> | <i>Beoogde resultaten</i> | <i>Wie is betrokken</i> | <i>Bron</i> |
|--|------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------|---------------------------|-------------------------|-------------|

|    |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                             |                                                                             |
|----|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| 1  | Mentale gezondheid (weerbaarheid) en eenzaamheid                     | <p>Via m.n. scholen zetten we in op ondersteuning om leerlingen met zorgvragen en depressie vroegtijdig op te sporen en te ondersteunen. ONS welzijn heeft een coördinerende taak.</p> <p>Werkgroep dementie Vriendelijke gemeente (DVG) is actief</p> | <p>Subsidiëren en of deelnemen aan organisaties/projecten die mogelijkheden bieden voor ontmoeten en bewegen zoals: DVG via ONS welzijn. Programma Groene Gezonde Structuren. Projecten STORM Ziekteverzuim aanpak GGD. Coördinatietaak bij opbouwwerk ONS welzijn. Inzet POH GGZ jeugd Trainingen Normen en waarden Basis Onderwijs en Voortgezet Onderwijs</p> | Inwoners (met accent op jeugd) voelen zich gezond en veerkrachtig. Dit is niet minder geworden t.o.v. Brabantscan 2022.                                                                                                                                                         | GGD, Huisartsen, ONS welzijn, Cultuurinstellingen (bibliotheek en Muzelinck), werkgroep DVG | GGD Monitor Verantwoording GALA                                             |
| 2. | Gezonde scholen en sportverenigingen                                 | <p>Uitvoeren Lokaal Sportakkoord Combinatiefunctionariss en (sport en cultuur) inzetten die sport- en beweegmogelijkheden stimuleren. Inzet GGD Subsidiëren sportverenigingen.</p>                                                                     | <p>Uitvoeren Lokaal Sportakkoord Combinatiefunctionariss en (sport en cultuur) inzetten die sport- en beweegmogelijkheden stimuleren.</p>                                                                                                                                                                                                                        | <p>Sport- cultuur- en beweegmogelijkheden zijn vind- en bereikbaar. Het sport-, beweeg- en cultuuronderwijs op scholen wordt op een professionele/aansprekende manier verzorgd zodat de jeugd hier positieve ervaringen mee opdoet. We zoeken aansluiting met valpreventie.</p> | GGD, Gemeente, Scholen voor PO en VO                                                        | GGD Monitor Verantwoording GALA Jaarverslagen organisaties (o.a. Muzelinck) |
| 5. | We zetten in op laagdrempelige ondersteuning voor (kwetsbare) ouders | <p>We nemen diensten af van de GGD. De aansluittaak onderwijs bij ONS welzijn</p>                                                                                                                                                                      | <p>Aanbod GGD: Stevig Ouderschap, Ouders Inc, inloopsprekuren in de kernen, Voorzorg.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                        | Kwetsbare ouders bereiken we met (preventief) met voorliggend aanbod.                                                                                                                                                                                                           | GGD, CJG/ONS welzijn, Bibliotheek                                                           | Jaarverslagen organisaties (bibliotheek, ONS welzijn, GGD)                  |

|    |                                    |                                                                                                                                              |                                                                                                                                         |                                                                       |                                  |                                        |
|----|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------|
|    |                                    | <p>zorgt voor ondersteuning van ouders.</p> <p>Bibliotheek heeft aanbod in de collectie en bereikt via de scholen ouders.</p>                | <p>OudersInc, MamaKits, Nu niet Zwanger.</p> <p>Inzet dienst aansluitaak ONS welzijn</p> <p>Programmering en collectie bibliotheek.</p> |                                                                       |                                  |                                        |
| 6. | Verkleinen onderwijsachterstand en | <p>We hebben een vastgesteld onderwijs kansenbeleid.</p> <p>Focus op aanbod Voor-Vroegschoolse educatie, leesbevordering, NT2 onderwijs.</p> | <p>We stellen de doelen van onderwijskansenbeleid bij adhv evaluaties.</p>                                                              | <p>Kinderen starten zonder (grote) achterstand op de basisschool.</p> | <p>PO, KDV, GGD, Bibliotheek</p> | <p>GGD monitor Informatie gemeente</p> |

-